

Sygn. akt III AUa 1866/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSO del. Gabriela Pietrzyk - Cyrbus
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania Z. G. (Z. G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji ubezpieczonego Z. G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 7 sierpnia 2012 r. sygn. akt XI U 1875/11

oddala apelację.

/-/ SSA M.Żurecki /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSO del. G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1866/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 maja 2011r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu Z. G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, z uwagi na brak przedstawienia protokołu powypadkowego lub karty wypadku,

a co za tym idzie brak możliwości ustalenia czy dane zdarzenie było wypadkiem przy pracy.

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony. Podniósł, że karta wypadku została wydana, a nadto sporządzono protokół BHP stwierdzający czas i miejsce wypadku oraz jego okoliczności.

Wskazał na obrażenia w stanie zdrowia typu uraz, wstrząs mózgu, złamany nos, utrata przytomności, utrata na stałe zmysłu powonienia, uraz lewej strony czaszki oraz uszkodzenie kręgów szyjnych, skutkujące bólem i zawrotami głowy oraz zakłóceniem funkcji organizmu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn podanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 7.08.2012r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie.

Poza sporem pozostawało, że w dniu 02.03.2010r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Orzeczeniem z dnia 06.04.2010r. lekarz orzecznik ZUS ustalił, że ubezpieczony jest nadal trwale częściowo niezdolny do pracy, a niezdolność ta nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy.

Decyzją z dnia 21.04.2010r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Na skutek sprzeciwu ubezpieczonego od orzeczenie lekarza orzecznika ZUS Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 17.05.2010r. stwierdziła, że brak jest w przypadku ubezpieczonego niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 17.06.1981r.

Decyzją z dnia 01.06.2010r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, powołując się na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS oraz uchylając decyzję z dnia 21.04.2010r.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony, podnosząc, że wnosił o przyznanie prawa do renty w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r., natomiast organ rentowy rozstrzygnął w przedmiocie jego uprawnienia do świadczenia rentowego w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 17.06.1981r.

Postanowieniem z dnia 05.08.2010r. (sygn. akt XI U 2166/10) Sąd Okręgowy w Katowicach umorzył postępowanie w sprawie, a zawarty w odwołaniu wniosek o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r. przekazał do rozpoznania organowi rentowemu.

Sąd ustalił, że w książce wypadków przy pracy prowadzonej przez KWK (...) znajduje się wpis, iż ubezpieczony pracujący jako górnik (nr znaczka kontrolnego: (...)) w dniu 18.09.1973r. o godz. 20.20 uległ wypadkowi, w miejscu: ściana nr (...), w wyniku którego doznał uszkodzenia głowy w postaci rany tłuczonej nasady nosa i otarcia naskórka twarzy

(k. 13 a.s.). Informacje te potwierdza wypis z rejestru urazów z dnia 19.01.1998r. sporządzony przez KWK (...) w J., podając dodatkowo, że ubezpieczony chorował 20 dni (k. 21, 37 akt ZUS). Kompania Węglowa S.A. nie posiada protokołu powypadkowego na okoliczność wypadku przy pracy z dnia 18.09.1973r. z uwagi na upływ okresu

przechowywania tego typu akt, natomiast dysponuje jedynie wyżej powołanym rejestrem wypadków przy pracy (informacja pisemna Kompani Węglowej S.A. w K. z dnia 27.04.2011r., k. 48 akt ZUS, k. 12 a.s.).

Podobnie Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. nie posiada dokumentacji odnoszącej się do wypadku przy pracy, tj. zdarzenia z dnia 18.09.1973r., która to dokumentacja ulega zniszczeniu po upływie 5 lat od dnia przyjęcia zgłoszenia (pismo PZU S.A. z dnia 26.04.2011r., k. 46 akt ZUS).

Z pisma Szpitala Wielospecjalistycznego w J. z dnia 11.04.2012r. wynika, iż ubezpieczony nie został przyjęty do tego Szpitala w dniu 18.09.1973r., natomiast był hospitalizowany w latach: 2003, 2005, 2009 (k. 32 a.s.).

Ubezpieczony posiada wykształcenie średnie zawodowe/techniczne, wyuczony zawód - technik górnik, dotychczas wykonywał pracę górnika.

Leczył się szpitalnie w (...) Akademii Medycznej w K. w 1989r., w Szpitalu Miejskim w J. w 1975r., w 2001r., w 2003r., w Szpitalu Wielospecjalistycznym w J. w 2009r. oraz w Poradni Lekarza POZ w J. w 2010r. (dokumentacja orzeczniczo-lekarska).

Na podstawie opinii biegłych psychiatry - E. K. oraz psychologa - Z. Z. Sąd ustalił, że u ubezpieczonego rozpoznaje się organiczne zaburzenia afektywne i poznawcze, organiczne zaburzenia osobowości, że obecny stan zdrowia ubezpieczonego powoduje całkowitą niezdolność do pracy z powodu ogólnego stanu zdrowia na stałe oraz, iż obecny stan zdrowia nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r. Biegłe wskazały na brak jakiegokolwiek dokumentacji medycznej potwierdzającej podawany przez ubezpieczonego okres hospitalizacji oraz diagnozy wstrząsu mózgu, zauważając, iż w aktach sprawy znajdują się informacje dotyczące wielu urazów przebytych przez ubezpieczonego, tj. w 1968r. - stan po urazie głowy w związku z przebyłym wstrząśnieniem mózgu, w 1975r. - uraz głowy ze wstrząśnieniem mózgu, w 1989r. - obustronne złamanie szczęki i łuku jarzmowego lewego, a nadto złamania kończyn, cukrzycę, choroby krążeniowe.

Biegłe w oparciu o wszystkie dolegliwości, w tym przebyte urazy głowy, choroby somatyczne przyjęły, że etiologia dysfunkcji psychicznych ma charakter wieloaspektowy.

Brak związku niezdolności ubezpieczonego do pracy z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r. wynika również z opinii sporządzonej przez biegłego z zakresu neurologii - lek. med. E. S..

Biegła stwierdziła istnienie u ubezpieczonego całkowitej niezdolności do pracy, a także objawy korzonkowe ze strony kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z ograniczeniem funkcji narządu ruchu. Podała, że organiczne zaburzenia poznawcze, zaburzenia pamięci mają związek z cukrzycą, nadciśnieniem tętniczym, chorobą wieńcową serca.

Biegła wskazała, że ubezpieczony nie leczy się neurologicznie, nie przedstawił kartoteki neurologicznej ani badań diagnostycznych, które potwierdziłyby związek zgłaszanych dolegliwości z przebytymi urazami głowy.

Przesłuchany w charakterze strony ubezpieczony zeznał, że w 1973r. był zatrudniony w KWK (...) w charakterze górnika. Przed rozpoczęciem pracy stracił zwisy znajdujące się z tyłu nad kombajnem, a następnie stanął na pancerniku będącym w ruchu, wychylił się i spadła na niego łąta ubezpieczająca, w wyniku czego stracił przytomność, doznał urazu w postaci złamania nosa, zagięcia czaszki, uszkodzenia kręgow. Przez okres 24 dni po tym zdarzeniu przebywał w Szpitalu w J. z powodu wstrząsu mózgu, stracił powonienie, a wgniecenie czaszki i uszkodzenie kręgow zostały zdiagnozowane w trakcie leczenia szpitalnego. Podał także, iż w 1968r. miał złamaną nogę, w 1989r. został pobity, w 1975r. doznał urazu głowy poza pracą, a w 1981r. przewrócił się na skutek zawrotu w głowie.

Wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie podnosząc w motywach rozstrzygnięcia co następuje:

Ubezpieczony domagał się przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r. ale nie przedstawił żadnej dokumentacji medycznej z przebiegu leczenia w związku z tym zdarzeniem.

Jedynym dokumentem dotyczącym zdarzenia z daty 18.09.1973r. jest wypis z rejestru urazów sporządzony w dniu 19.01.1998r. przez KWK (...) w J. oraz wpis w książce wypadków przy pracy K.W.K. (...).

W oparciu o zachowane dokumenty przyjąć trzeba, że ubezpieczony uległ w dniu 18.09.1973r. wypadkowi przy pracy, w wyniku którego doznał urazu głowy w postaci rany tłuczonej nasady nosa i otarcia naskórka.

Zgodnie z art. 49 a ust.1 w/w ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. - Dz. U.

z 2009r., Nr 167, poz. 1322 z późn. zm.), przepisy ustawy stosuje się do spraw o świadczenia z tytułu wypadków przy pracy, które nastąpiły począwszy od dnia 1 stycznia 2003r. Dotyczy to także świadczeń z tytułu chorób zawodowych, jeżeli uszczerbek na zdrowiu spowodowany taką chorobą został stwierdzony po dniu 31 grudnia 2002r., z zastrzeżeniem ust. 3. Natomiast, zgodnie z art. 49 a ust. 2 tego przepisu, do spraw o świadczenia z tytułu wypadków, które nastąpiły przed dniem 1 stycznia 2003r., oraz z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego chorobą zawodową, a stwierdzonego przed tą datą, stosuje się przepisy obowiązujące w dniu, w którym nastąpił wypadek lub w którym stwierdzono uszczerbek na zdrowiu spowodowany chorobą zawodową.

W tym przypadku wypadek przy pracy nastąpił przed dniem 1 stycznia 2003r., zatem do spraw o świadczenia z tytułu wypadku przy pracy zastosowanie znajdą przepisy obowiązujące

w dniu, w którym nastąpił wypadek, tj. w dniu 18.09.1973r. W dacie wypadku przy pracy ubezpieczonego Z. G. obowiązywała ustawa z dnia 23.01.1968r.

o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. z 1968r., Nr 3, poz. 8 z późn. zm.), który to akt prawny wszedł w życie z dniem ogłoszenia,

tj. 27.01.1968r. z mocą od dnia 1 stycznia 1968r., a został uchylony z dniem 01.01.1976r. przez ustawę z dnia 12.06.1975r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1975 r., Nr 20, poz. 105). Zgodnie z treścią art. 1 w zw.

z art. 3 cyt. ustawy obowiązującej w dacie 18.09.1973r. świadczenia pieniężne określone ustawą przysługują pracownikowi uspołecznionego zakładu pracy, który uległ wypadkowi przy pracy, jeżeli - jak w przypadku renty inwalidzkiej - pracownik ten stał się inwalidą wskutek wypadku i został zaliczony do jednej z grup inwalidów. Przy czym definicję pojęcia „wypadek przy pracy” zawiera art. 2 cyt. ustawy - który za taki uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które zaszło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem zwykłych czynności albo poleceń osób, którym pracownik podlegał z tytułu zatrudnienia,

2) podczas lub w związku z wykonywaniem czynności w interesie zakładu pracy, nawet bez polecenia,

3) przy przechowywaniu, czyszczeniu, naprawie i przenoszeniu narzędzi w miejscu wykonywania pracy, chociażby dostarczonych przez samego pracownika.

Za wypadek przy pracy w rozumieniu ustawy uważa się również wypadek, jakiemu uległ pracownik w drodze między zakładem pracy a miejscem wykonywania czynności zleconych mu przez zakład pracy w czasie pozostawania w dyspozycji zakładu, jeżeli przewożony był środkami lokomocji tego zakładu lub będącymi w jego dyspozycji (ust. 2 w/w przepisu). Aktualnie świadczenie z tytułu wypadku przy pracy w postaci renty inwalidzkiej odpowiada w swej istocie

świadczeniu renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i przyznania tego świadczenia żądał ubezpieczony.

Pojęcie inwalidztwa, w związku z którym renta z tytułu wypadku przy pracy jest przyznawana jest pojęciem tożsamym z pojęciem niezdolności do pracy.

Na gruncie prawa obowiązującego obecnie kwestie związane ze świadczeniami przysługującymi z tytułu wypadku przy pracy reguluje ustawa z dnia 30.10.2002r.

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. - Dz. U. z 2009r., nr 167, poz. 1322 z późn. zm.), która w art. 6 ust. 1 pkt 6 przewiduje,

iż w związku z wypadkiem przy pracy przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy dla ubezpieczonego, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy.

Z mocy art. 17 ust. 1 tej ustawy, przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy - do ustalenia wysokości tych świadczeń oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem przepisów tej ustawy.

Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1/ jest niezdolny do pracy;

2/ ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3/ niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4,6,7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów,

z tym jednak zastrzeżeniem, iż ostatecznie z wymienionych przesłanek nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Jednakże warunek określony w art. 57 ust. 1 pkt 2 - FUS (tj. wymagany okres składkowy i nieskładkowy) nie jest wymagany od ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.

Jak z powyższego wynika prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje tylko w przypadku kumulatywnego spełnienia określonych w art. 57 przesłanek, przy czym, jak warto zauważyć, istnienie niezdolności do pracy w stopniu co najmniej niezdolności częściowej stanowi jeden z koniecznych i istotnych warunków uzyskania przez ubezpieczonego przedmiotowego prawa.

Z kolei według treści art. 59 ust. 1 cyt. ustawy osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje:

1) renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała;

2) renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

Za niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 tej ustawy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Pojęcie całkowitej i częściowej niezdolności do pracy precyzuje art. 12 ust.2 i 3 tej ustawy, wskazując, iż całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś za częściowo niezdolną do pracy uważa się tę osobę, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Odnosząc powyższe rozważania do stanu faktycznego tej sprawy trzeba pamiętać, że sporne było to, czy ubezpieczony był niezdolny do pracy w następstwie wypadku przy pracy z dnia 18.09.1973r. i tę przesłankę, jako zakwestionowaną przez organ rentowy oraz stanowiącą przyczynę decyzji odmownej w przedmiocie prawa ubezpieczonego do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy - Sąd uczynił przedmiotem badania.

Z opinii sporządzonej, tak zarówno przez biegłych z zakresu specjalności: psychologia i psychiatria, jak i tej wydanej przez biegłego neurologa wynika, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy z powodu ogólnego stanu zdrowia na stałe, natomiast niezdolność ta nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r.

W ocenie biegłych niezdolność ubezpieczonego do pracy powodują zaburzenia w zakresie ogólnego stanu zdrowia, tj. w aspekcie psychologiczno - psychiatrycznym organiczne zaburzenia afektywne i poznawcze oraz organiczne zaburzenia osobowości, natomiast pod względem neurologicznym objawy korzonkowe ze strony kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z ograniczeniem funkcji narządu ruchu.

Mając na uwadze treść żądania ubezpieczonego, jak i wnioski końcowe wydanych w sprawie opinii, które Sąd jako prawidłowe przyjął za własne należy uznać, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 18.09.1973r., a co za tym idzie z tego tytułu nie przysługuje mu prawo do renty, o które się ubiegał.

Apelację od tego wyroku wywiódł ubezpieczony domagając się jego zmiany i uwzględnienia odwołania.

Skarżący zarzucił błędną ocenę przyczyn jego obecnego stanu zdrowia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i właściwie ocenił zasadność żądań ubezpieczonego.

W rozpatrywanej sprawie kwestią sporną pozostaje, czy doznane w wyniku wypadku z dnia 18.09.1973r. obrażenia skutkują obecnie stwierdzoną u ubezpieczonego niezdolnością do pracy.

Czyniąc ustalenia w tej kwestii Sąd I instancji oparł się na opiniach biegłych. Biegłe były zgodne co do tego, że przebyty ówczesnie uraz nie jest przyczyną stwierdzonej u ubezpieczonego niezdolności do pracy.

Oceniając stan zdrowia ubezpieczonego biegłe uwzględniły całość dostępnej dokumentacji medycznej. Ich wywody są logiczne, przekonywujące i zbieżne ze sobą.

Zatem w ocenie Sądu Apelacyjnego podzielać opinie biegłych i czyniąc je podstawą swych ustaleń Sąd I instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. Wywody tegoż Sądu w tym względzie są zgodne z zasadami logicznego rozumowania.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych przez ubezpieczonego stwierdzić należy, że są one chybione.

Wszakże ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność, że w czasie zdarzenia z dnia 18.09.1973r. doznał innych obrażeń niż opisane w dostępnej dokumentacji, natomiast brak dowodów na te okoliczności przy

jednoczesnym istnieniu dokumentacji potwierdzającej urazy głowy doznane w innych okolicznościach, niż tenże wypadek, wyklucza kwestionowanie konkluzji, że obecny stan zdrowia ubezpieczonego i jego niezdolność do pracy nie jest skutkiem wypadku dnia 18.09.1973r.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na mocy art.385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną podstaw.

/-/ SSA M. Żurecki /-/ SSA J. Pietrzak /-/ SSO del. G. Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM